

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrta leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Južno-štajarska hranilnica v Celji.

Dne 22. julija otvorila se je slovesno „Južnoštajarska hranilnica“ ali „Sparkassa“ v Celji. Veselje nad tem velevažnim in pomembopolnim dogodkom bilo je obče, ne samo v narodnih krogih v Celji, ampak na celem slov. Štajarskem in v sosednih kronovinah, v katerih bivajo Slovenci.

Potrebno se nam toraj zdi, da spregovorimo nekoliko besed o tem novem denarnem zavodu, da bodo čitatelji „Slov. Gosp.“ vedeli, zakaj da se je ta hranilnica osnovala, ter kaj je nje namen in pomen.

Ko smo se začeli Slovenci zavedati in čutiti, da smo narod, kateremu pripadajo po državnih postavah zagotovljene pravice, začeli smo tudi zahtevati, da nam dadó te naše pravice, obstoječe v tem, da se prizna našemu milemu slovenskemu jeziku dostojen prostor v šolah, od najnižjih ljudskih šol do najvišjih ali vseučilišč. Zahtevali smo, da se uvede pri sodnih in drugih gosposkah slovenski jezik, tako da bo Slovenec dobival od vseh gosposk dopise v svojem jeziku. Zahtevali smo, da se nastavlja pri nas uradniki zmožni našega jezika, ter da se pred vsem ozir jemlje na domačine, sinove slovenskih starišev, rekoč, da bi krivica bila, če bi se nastavljali tukaj tuji gospodje, naši domači ljudje pa morali si iskati kruha na tujem. Skratka rečeno, zahtevali smo, da tam, kjer je slovenska zemlja, kjer bivajo Slovenci, morajo ti imeti kot gospodarji na svoji zemlji prvo mesto; da ne gre, da bi se na slovenskih tleh šopiril tujec, tukaj komandiral in vladal Nемеc in nemškutar, Slovenec pa moral potegniti se v kot in molčati.

Na slovensko zemljo priseljenim Nemcem, ki so se privadili tukaj gospode igrati, in pa nemškutarjem, izneverivšim se svojemu rodu, prestopivšim med nasprotnike Slovencev, ki ohleпно branijo in zagovarjajo kar je tujega, zaničujejo in sovražijo pa vse, kar je doma-

čega, slovenskega, to zahtevanje naših pravic ni bilo po godu. Začeli so se protiviti in skušati, da si ohranijo svoje gospodstvo nad nami.

In sedaj je prišlo do tega, kar nastane med sosedi, ako je eden teh nasilen, da bi rad druge strahoval in segal v njih pravice, drugi pa tudi ne dadó teptati in si jemati svojih — do pravde. In taka pravda ali borba za naše pravice nastala je med nami Slovenci na eni strani in Nemci in nemškutarji na drugi strani.

Ta borba suče se za nas Slovence prav ugodno, in vedno ugodniše, pa tudi čista razumljivo; kajti na naši strani je pravica in postava in nas Slovencev je na slovenski zemlji se ve, da mnogo, in do desetkrat več, kakor pa Nemcev in nemškutarjev vseh vkup. Če se torej le Slovenci vzdramijo in združijo, tako da se kakor ena edina armada postavijo v bran zoper svoje nasprotnike, tedaj bode vsled tega združenja njihova moč tako velika, da bo ves trud nasprotnikov zastoj, in da njih bomo pomeli tako, kakor pomete dekla smeti v kot. Ker pa še dozdej niso vsi Slovenci tako zavedni in ker niso še dovolje ponosni, da so slovenske krvi, traja še ta borba za pravice slovenskega naroda naprej, in mi se le veselimo, da Slovenci napredujemo od leta do leta vedno hitreje, da imamo vedno več in več uspehov ter tiščimo vedno boljše naše nasprotnike nazaj, ali bolje, da nasprotnike, ki so v začetku borbe bili nad nami, katere pa smo vže vrgli raz nas doli in ob tla, tiščimo vedno boljše in boljše trdo na tla, tako, da že začenjajo sami obupavati, da bi nas še kedaj sopet dobili pod se.

Pri tej naši borbi pa smo kmalu uvideli, da nas nasprotniki v enej reči prekosijo, v denarju; ne rečemo, da so imeli in imajo več denarja, kakor Slovenci, pa v rokah ga imajo in so ga imeli večin só ž njim gospodarili tako, kakor je bilo njim prav.

Imeli so vse denarne zavode v rokah in to so bile takrat edino hranilnice, ali „šparkase“. In kdor si je izposodil od njih denar,

ta bi njim moral biti pokoren. Pri volitvah se je kar reklo: Ti imaš naš denar; če ne boš volil z nami, ali če voliš zoper nas, odpovemo ti posojilo in te spravimo na boben. Na drugi strani smo pa sopet videli, da so posebno v mestih, med meščani, se prikazali oderuhi; davali so kmetom, ko so bili ti v zadregah, denar, od katerih so jemali po 60, 80, do 100 in še več procentov, ter še „za dobroto“ odpeljali ob bratvi kmetu par polovnjakov najboljšega vina, ali mu pa njegove pridelke za polovico cene kupili. Gorjé kmetu, če bi jih komu drugemu prodal!

Tako so na eni strani drli oderuhi, te človeške pijavke, naše ubogo ljudstvo do belih kosti, spravljali posestvo za posestvom na boben, lepša posestva pokupili za-se, slabša pa prodali, vse eno, za kako ceno. Na drugi strani pa so nemški nasprotni denarni zavodi držali vse, ki so imeli od njih kaka posojila, kakor na vajeih.

Naši rodoljubi spoznali so toraj z grozo, da če gre to tako naprej, bodemo Slovenci vničeni ter zatrti kot narod. Kajti narod, ki je v svojem blagostanju propal in prišel na nič, in kateri je v denarnem oziru odvisen od drugih, tak narod se ne more potegovati za svoje pravice, ampak kar hira, kakor trta, na katero se je spravila trtna uš, ter konečno zgine.

Da se obranimo pogina, začeli smo si toraj snovati posojilnice, katerih je posebno na Štajarskem tako lepo število in katere se tako lepo razvijajo, pred vsem Celjska in Mariborska in potem Ptujška in druge, da so imele lansko leto vse posojilnice denarja, ki so ga izposodile večinoma med kmete, skoraj tri milijone, kakor je to v enej zadujih številkih razložil Slovenski Gospodar v gospodarstveni prilogi. Od tega zneska pa pridete dobri dve tretjini t. j. do dva milijona samo na spodnje Štajarsko!

Tako smo se s posojilnicami otresli skoraj popolnoma tujega kapitala, ali prav za prav dobili smo nazaj velik del našega kapitala, kajti denar, ki so ga posojilnice kmetom izposodile, je kmečki denar. Večinoma kmetje nesli so svoje prihranjene krajcarje in goldinarje v posojilnice, da so njih tam shranili in dali na obresti. Posojilnice pa so sopet ta slovenski kmečki denar izposodile kmetom. Ves ta denar je bil prej v nemških hranilnicah, da so ž njim gospodarili Nemci in nemškutarji, ter se bahali ošabno, češ, da imajo oni denar, in kapital. Ali denar je bil naš in z našim kapitalom in denarjem so pritiskali ter nas stiskavali.

Zdaj smo pa velik del tega našega denarja dobili iz nemških rok nazaj in ga dali v slovenske roke, da te ž njim gospodarijo. Koj so se pa tudi pokazali blagodejni nasledki te

spremembe. Naše ljudstvo iztrgalo se je gospodarskim pijavkam, oderuhom iz rok. Kdor je v zadregah, dobil je in dobi, ako že ni bil preveč zadolžen, tako da ni bilo več pomoči za nj, pri posojilnicah hitro in po ceni denar. Vsled tega se je število eksekutivnih dražb pomanjšalo, tako da v nekaterih farah, kjer so nedeljo za nedeljo zemljišča na prodajo oznanjevali, niti ni čuti več o eksekutivni dražbi. Ponehal je pa tudi pritisk denarnih mogotcev in nasprotnih denarnih zavodov pri volitvah; kajti sedaj so veseli, če pride dober gospodar k njim po denar. In ker se slovenskemu kmetu ni treba več vklanjati nemškutarskemu upniku, stopa sedaj brez bojazni, s ponosom in samozavestjo na volišča, ter voli za — Slovence!

To je silen uspeh, ki smo ga dosegli, ker smo — ob pravem času še — osnovali si posojilnice! (Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Uporljivost konja.

Pri konjih ni ravno redko, da se kje kateri ustavlja ter noče potegniti, kedar ga poženeš. Ni še vselej to uporljivost, včasih namreč ni kaj pri homotu v redu ali pa tišči konja nenavadno ali pa ima še rano, ker ga je homot obribal in za to se ti žival ustavi. V tem se ji pomaga lahko ali drugo je pri pravi uporljivosti ali štetljivosti.

V tej konj noče potegniti, se vzpenja ali celo rita in ima to razvado v časih že iz kraja, v časih pa si jo naleze še le pozneje, če se mu preveč nalaga in se pri tem s silo naganja, naj potegne.

Kmetovalci si skušajo tu na razne načine pomagati in mi jim naznanimo tu dvoje pripomočkov, koja sta skorej vselej gotova. Ako si je namreč konj vtepel v glavo ter noče potegniti, naj se pripravlja iz lepa na to, da potegne in če to ne pomaga, treba je dati mu nekaj v gobec, n. pr. pest prsti. V tem, ko se je hoče žival iznebiti, pozabi na svojo prvo trmo, uporljivost in največkrat potegne, če se nažene in konec je vsaj za tokrat uporljivosti.

Drugi način pa je še boljši za to, ker odpravi iz velike večine po polnem konju uporljivost. Uporljivi konj se vpreže, kakor po navadi v voz, drug konj pa zadej. Če uporljiv konj noče potegniti, nažene se oni zadnji. Uporljivi se brani in hoče se obdržati na svojem mestu in za to še potegne sam. Ako se mu izgodi to po par kratih, odvadi se s čista uporljivosti.

Nekateri imajo tudi navado, da vprežejo vole v uporljiivega konja in da ga tako vlečejo naprej, toda to ni, da se priporoča, ne pomaga ničesar, nevarnosti pa je v časih za živali veliko, pa lahko da živali za voznika,

Sejmovi. Dne 10. avgusta v Podčetrtku, v Lučanah, pri sv. Lovrenci na Dravskem polju, v Poličanah, v Radgoni, v Brežicah. Dne 12. avgusta pri sv. Juriji v slov. gor., pri sv. Lovrenci na kor. žel. in v Veržeji. Dne 14. avg. na Ptujski gori in v Imenem. Dne 15. avgusta pri sv. Trojici v slov. gor. Dne 16. avgusta v Lembachu, v Sevnici, v Mozirji, v Vuzenici, v Stradnu, v Strassu in pri sv. Vidu pri Ptuj.

Dopisi.

Iz Celjske okolice. (Naša zmaga) [Konec.] Zadnjič smo si ogledali naše korenjake in prijatelje, sedaj pa si hočemo tudi nekoliko pobliže pogledati tiste, ki so hoteli nas Slovence potlačiti ter nam za daljni 2 leti naložiti nemčurski jarem in nemčursko gospodstvo. Vže na prvi hip kaže se nam tukaj ves drugi pogled. Med tem, ko so bili pri nas izven 3 sami kmetje in izven 1 vsi bivajoči v naši občini, torej domačini, najdemo na nemčurski strani čisto druge nožiceljne in ljudi. Poglejmo si naprej, koliko je na tej strani kmetov. Tukaj so bili: Blaž Gaberšek in Franc Strenčan oba na Savi; Anton Male, in Janez Hriberšek oba iz Spodnje Hudinje; Jurij Planinšek in Mica Kuder iz Levca; Franc Bračič, Martin Jezernik, in Jože Lednik vsi 3 v Zgornji Hudinji; Jakob Dimec iz Dobrave; Franc Dorn, Matevž Vrečer, Anton Mravlak, Miha Vrečer in Jurij Hrastnik vseh 5 na Starem gradu; Jernej Slokan v Zavodni; Jože Ocvirk, in Jurij Ocvirk oba iz Košnice; Janez Kovač na Babnem, in konečno Jakob Resec, gostilničar v Polulak, kateremu edino denar prinašajo slovenski flosarji iz Sav. dolini, ki pa misli, da mora za to, ker od Slovencev živi, vedno biti nasprotni Slovencev. — Če mu slovenski flosarji obrnejo hrbet in si poiščejo drugo gostilno, n. pr. ono Janeza Radaja na Bregu, za prenočevanje, bo že videl, koliko zaslužka bo imel od nemških Celjanov. — To so toraj tisti kmečki gospodje — moramo jih vže imenovati, „gospode“ ker so taki dobri „prijatelji“ nemških celjskih gospodov, da so jim ljubši tujei, kakor pa njihovi občani, tako da pomagajo tujcem zoper rodne brate. — Teh čudnih stricev je skup samo 20, toraj še dva duceta ne. Ostalih 26 volilcev, ki so zoper nas bili, so pa celjski nemški meščani in pa posebno penzionirani častniki. Izmed Celjanov moramo posebej imenovati tiste Celjane, ki živijo več ali manje od Slovencev; tako Koscher Leopoldina, milarka in svečarka, usnjarja Jože Herzman in Ludvik Herzman, Andrej Zorzini, gostilničar k angelju, in pekar Lachnit. — Iz navedenih števil volilcev vidimo, da se imamo Sloveni pri volitvah v okolici večinoma le z nemškimi Celjani bojevati, katerim pa pomaga le mala peščica domačih

zasleplencev, kateri ne spoznajo, kako grdo je to, da oni, ki jih je rodila slovenska mati, pozabijo na svoje dolžnosti do slovenskega svojega jezika ter pomagajo našim sovražnikom. To so taki možje, ki so raji sluge tujcev, kakor pa gospodarjih na domačih tleh. Žalostna njim majka! Te „može“ osramotijo naši vrle ženske, katerih ne ena se ni dala preslepiti, da bi dala nemškutarjem pooblastilo ali da bi preklicala Slovence dano pooblastilo. — Upajmo pa, da se bode že ta ali oni izmed zdaj še z nemškutarji volečimi kmeti spreobrnil, ter stopil tje, kamor ga je postavil Bog sam, med Slovence, vsaj vidimo, da njih pri vsaki novi volitvi nekaj popusti sramotno hlapčevanje nemškim meščanom ter njih vstopi opet v naše domače vrste! — Prepričani smo toraj, da bodo prihodnje volitve izpale za nas Slovence še boljše častno, da bodedo imeli še večjo večino, tako da bodo nemški Celjani, kateri hočejo svoj nos povsod vtikati, sprevideli, da je njim in njihovim slavi v naši občini odklenkalo za vselej. Tedaj bo pa tudi nastal lep mir v naši občini, kajti tisti naši zaslepljenci, katerih pamet ne bo nikdar srečali, ki toraj ne bodo nikdar sprevideli, da je grdo za nje, da so nemškim Celjanom to, kar rep kravi, bodo se poskrili, kakor ščurki ali švabi v svoje luknje.

Iz Koprivnice na Hrvatskem. (Krivi preroki.) Iz okolice fare sv. Petra in blizo Lepavine se je šestorica, ena baburica in 5 možkih porazumela, da bodo na mestu poleg sv. Petra, kjer je pred prejšnjim časom cerkva stala, katero so Turki razdjali, ljudstvo s tem sleparili in si s to sleparijo mnogo novcev pridobili, da tamkaj mati božjo svet svari, naj se spokori, ker je zato zadnji čas, v soboto dne 20. julija ob 11. uri dopoldan se bo svet pogreznil. To krivo prerokovanje je teh 6 predrznežev po svetu trobilo, in glej od vseh krajev je ljudstvo počelo tje prihajati, da bi ta čudež videlo in za res se je tam, kjer je ona cerkva nekdanj stala, iz zemlje glas slišal. Jaz Mati božja, sem prišla iz ljubezni do vas grešnikov, vas svarit k pokori in milodarom, zato je zadnji čas, v soboto ob 4. uri je konec sveta in vas, torej spokorite se. Okoli tega mesta so bile nabiralnice napravljene za vsprejem milodarov, na drugem mestu je sopen šotor napravljen bil, tam je vsaki svoje glavno pokrivalo, obutelj, svilne robce, prstane, ušesne obesalnice, ure i. t. d. oddali moral, in tako od vsega prosti so ljudje še le smeti tje iti, kjer se je oni glas slišal. Potem, ko so ljudje po svoje reči došli, ni tretjine več tam bilo, ravnatelj te sleparije so pustili vse dragocenejšo na svojo korist zginiti. Ta sleparija je trajala celih 20 dni brez vseovire; med tem časom je pa glas, da se bo svet 20. jul. ob 4 uri pogreznil, tudi do ušes kr. okrožne sodnije u Belovar došel. V petek 19.

t. m. se pa odpravi predsednik belovarske sodnije pod spremkom divisije vojakov v sv. Peter, in pričakuje tam, se-li bode v soboto svet pregreznil. 11. ura dohaja, -- ena babura kriči: pokorite se, svet pogrezuje. Neizkončna množina ljudstva moli, se joka in se pripravlja za uni svet. Ker je ob $\frac{1}{2}$ 12 uri še vse pri starem, se obrne navzoči predsednik belovarski k ljudstvu in mu veli se raziti domu, ker ni resnica, kar je bilo prerokovano. Zatem veli ono baburico vjeti, in kesneje tudi onih 5 možkih, in vseh 6 je bilo tiranij v Belovar v zapor. Ko se je večina ljudstva razšla, dal je predsednik na onem mestu kopati, kjer se je oni grozoviti glas slišal, in našli so votlino od starodavnih časov, v tej je eden teh 5 predrznežev, previden s hrano, bil ter je notraj to prerokovanje kričal. Le-to je skoz več, umetno napravljenih, krtovim luknjam podobnih luknjic na površje zemlje donelo. V nabiralnicah milodarov in večinoma pri teh podvzetnikih je sodnija, kakor se sliši, nad 20.000 fl. novcev in za čudo onih reči našla, kar so ljudi morali v šotoru oddati in niso več nazaj dobili. Ta imetek je sodnija konfiscirala, ter ga je dala na več vozih v Belovar odpeljati. Kaj bode iz tega kvasa, bodem ob svojem času podrobniše in tudi obsodbo dragim bralcem objavil, za zdaj pa z Bogom, narodnjaki. J. M.

Iz Celja. (Dijaška kuhinja.) Za III. društveno šolsko leto 1888/89. so dalje darovali naslednji častiti in prečastiti daritelji: Janez Pospišil, lekar v Konjicah 5 fl., slavna Posojilnica v Šoštanju 20 fl., dr. Firbas, c. kr. notar 10 fl., Orožen, c. kr. davk. adjkt. 1 fl., dr. Šmirmaul, zdravnik 9 fl., Šetinc, odvet. kand. 2 fl., dr. Papež, vladni koncipijent 1 fl., Spirk, c. kr. davk. nadzornik 1 fl., vsi iz Brežic. Pri banketu „Južno Štajerske hranilnice“ so nekateri gg. plačali za kovert 1 fl. 50 n. treba je bilo pa samo 1 fl. za osebo, ostalo toraj za dijaško kuhinjo 12 fl. Prijatelji mladine v Slovenjgradcu so darovali 50 fl. Vsem blagim dariteljem presrčna zahvala v imenu naše mladine in pridnih ubogih dijakov, ter uljudno prosimo še daljnih milodarov.

Makso Veršec l. r. Mihael Vosnjak l. r.
blagajnik, predsednik.

Izpod Uršeljne gore na Koroškem. (Družba sv. Cirila in Metoda.) Dragi „Slov. Gospodar“, prosim prepusti en par vrstic prostora za kmečko roko, da ti povem, kako smo tik štajerske meje vstanovili družbo sv. Cirila in Metoda. Zbralo se je nas toliko, da nam je v resnici prostora primanjkovalo, v g. Krulčevi gostilni. Vihrale so tudi cesarske in koroške zastave, in je bil pred hišo napis: „Dobro došli!“ Se ve, da mi gorjanski kmetje smo si bili želeli, naj bi naših imenitnih gostov bolj častno sprejeli, to pa ni bilo mogoče v na-

šem nemškutarskem gnjezdu. Omenim le, da je nas močno veselilo enkrat osebno spoznati se z našim č. g. G. Einspielerjem, dež. poslancem. Kak velik razloček je pač med liberalnimi in katoliškimi poslanci. Naših liberalnih poslancev še nismo nikdar videli in če bi jih, saj se ne moremo z njimi kaj pogovoriti, kakor je naš drž. poslanec Laks, ko je Nemeč, mi pa Slovenci. Ali saj tudi srca nima za nas. V deželnem zboru je pa ravno tako, razun gg. Einspielerja in Murija, se nihče za nas ne briga, bi rajši nas Slovence na žlici vode popili, ko bi to mogoče bilo, pa bi jim bili pretežki. So še nekateri, da znajo slovensko, pa slovenski so zatajili, na prim. dr. Abuja. G. Einspieler se pa z nami lepo slovenski pogovarjajo, da smo jim lahko naše težave razodeli. Za to rečemo: živio Einspieler! Bodi jim stotera zahvala za prelepe svete, katere smo slišali iz njih ust! Sicer pa se jim je v našem imenu neki kmet zahvalil, in jih poprosil, da bi za prihodnjč spet to breme prevzeli. Tud kresov je bilo pri nas obilno predvečer Cirila in Metoda in želimo, da bi vsako leto tako.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. V nedeljo dne 11. avgusta pride Nj. veličanstvo svetli cesar v Berlin, glavno mesto Nemčije. Spremlja ga nadvojvoda Franc Ferdinand, minister vnanjih zadev, grof Kalnoky, fzm. Beck in še nekaj višje gospode. Cesar ostane v Berlinu do 15. avgusta, potem pa se vrne v Ischl. — Na Dunaj pride dne 20. avgusta perzijski šah a ne bode gost na cesarskem dvoru. — V Gradci so imeli v nedeljo streljanje avstrijskih strelcev in je prišel tje tudi nadvojvoda Karol Ljudvik, starši brat svetlega cesarja. Mesto je, se ve, da bilo vse izgola nemško. — „Šulverein za Nemce“, ki ima po Štajarji na večih krajih svoje podružnice, je razpustila vlada. Ni ga škoda! — Koroški Nemci upajo še vedno, da ostane slov. ljudstvo, kar ga biva ondi, kakor doslej, kako tudi poslej njih peti za podlago. Se ve, da bi njim tako bilo ljubo, toda mi upamo, da umakne slov. ljudstvu prej ali slej, tudi v oni deželi, svoj tilnik težki peti nemštva. — V noči od ponedeljka na torek so nekateri mladi nemški gospodje v Ljubljani peli nemško budnico: „die Wacht am Rhein“ ter so v tem tako razsajali, da jih je redarska straža déla v zapor. V tem se jim je storila gotovo sila ali ka-li? — V nedeljo odkrije se v Vel. Lašcah slovesno spomenik pok. Fr. Levstika. Govor ima I. Krsnik, c. kr. notar v Brdu. — V Tolminu na Primorji snujó si rodoljubi podružnico sv. Cirila in Metoda. Doslej jim je bil c. kr. glavar v tem neki na potu. — V Gorici pripravlja se posebna dij. kuhinja,

doslej je v zvezi z družbo sv. Vincencija. Tudi to ne bode na robe! — Pri c. kr. pošti v Trstu imajo v novem času ženske uradnice, menimo, da le za poskušnjo. — Kdo da bode dež. glavav za Istro, o tem še se ugiblje, pravi se celo, da bode brž poreški škof, dr. Flapp. Ni verjetno. — V hr. v. Zagorji je umrl Ivan Kukuljevič na svojem posestvu. Mož je bil hr. pesnik in je imel veliko veljavo pri Hrvatih. — Ogerska vlada išče novih 20 milj. na posodo. Bog zna, doklej še nas spravi madjarski liberalizem! — Maršal c. kr. vojske nadvojvoda Albrecht ogleduje si sedaj c. kr. vojaštvo po Erdelji. Ondi je sedaj več vojakov, kakor je bila poprej navada. Krivi so tega pač vedni nemiri na vzhodnih mejah proti Bolgariji.

Vunanje države. Sedaj gre glas, da je pogodba sv. Očeta v Rimu in Rusije gotova in da dobi Rusija k malu novih 7 katol. škofov. Daj Bog, da v resnici k malu! — Ital. vlada je razpustila izredentovsko društvo „Trento e Trieste“, ali nam se vsiljuje dvom, je-li ji to resnica. — Kralj Umberto se je odpeljal iz Rima v Apulije. — Na Francoskem so se izvršile volitve v generalne svête in te so nekam že znamenje za volitve v drž. zbor. Za Boulangerja pa se iz teh ne kaže, da bi bile one v jeseni dobre. Predsednik republike, Carnot, drži se še precej srečno na vrhu in generalu Boulangerju odklenkne brž k malu za vselej. — V Londonu so imeli te dni nemškega cesarja v gostje, bile so se seveda zato velike slavnosti. — V času, ko bode avstrijski cesar v Berlinu, bodo vsi nemški ministri, se ve, da še posebej knez Bismark v pričo in bodo tudi sicer slovesnosti velike. — Ruski car ima črnogorskega kneza Nikico in njegovo hčer Milico v gostji; slednja poroči se te dni z velikim knezom Petrom. — Princ Ferdinand Koburški, sedaj knez Bolgarski, je velel metroplita Klementa djati v zapor, ker ščuje le-ta ljudstvo zoper kneza. Da si je upal knez to, kaže, da nima veliko strahú pred ono stranko, ki dela v deželi za Rusijo. — Na Srbskem je sedaj neko pomirje, samo bolezen, griža razsaja pri vojakih. Mnogo jih je umrlo vsled nje. — Turška vlada hoče s silo zatreti nemir na Kreti. Ubogi kristjani! — V Egiptu so Angleži imeli zadnje dni srečo ter so potokli blizu do cela derviše t. j. vojsko mohomedancev zoper evropejce. „Prerok“ Vad-el-Njumi je mrtev, veliko derviše pa ujetih. — V New-Yorku, v Ameriki, je prevrgla usnjarska tovarna ter ima nič manj, kakor 4 milj. dolgov. To je po amerškanski! — Rmeni potok v Kitajskem je toliko narastel, da je prestopil bregove ter je veliko zemlje podsul, več ljudi pa odnesel v dalnje morje.

Za poduk in kratek čas.

Škofija in nadduhovnija Ptujška.

(Dalje.)

Za l. 1296. navaja dr. J. Hönisch¹⁾ kot župnika v Ptuji Henrika, ki je 15. aprila t. l. pečatil z Ortolfom, proštom Gospesvetskim, Konradom župnikom Mariborskim, Friderikom in Hertnidom Ptujskim in drugimi plemiči v Ptujski cerkvi listino Zofije Rogačke v prid Studeničkemu samostanu. A to je gotova pomota, kajti ova daritev vršila se je že dne 13. apr. 1249 in v dotični listini podpisani so kot priče: „Philippus venerabilis Salzburgensis Ecclesiae electus, in cuius praesentia haec acta acta sunt. Vlricus Seccoviensis Episcopus, Ortolfus Soliensis Praepositus, Chunradus Plebanus de Marchpurch, Hainricus Plebanus de Betowe, Fridericus Hertnidus fratres de Bettowe.“

Početkom štirinajstega veka župnikoval je v Ptuji

7. Ditrih, o katerem F. Raisp trdi, da je bil župnik Ptujski in ob enem višji dijakon Oglejskega patrijarha od l. 1302 do 1312. Naveden je kot priča v listini, pisani v Gradci dne 2. sept. l. 1305, s katero Ulrik, škof Sekovski javlja, da mu je Hartneid Wildonski dovolil v „Sachentalu“ blizo Ivnika zidati za se in svoje naslednike grad „Bischofseeck“. Podpisan je ondi: „Dietrich Ertzpriester der obern March, pfarrer zu Pettav.“²⁾

L. 1312. ukazal mu je Otobon, patrijarh Oglejski, naj z Gotfridom, opatom Žičkega samostana, poizve in potem patrijarhu poroča o krivoverskih Adamitih ali Valdencih, ki so se z Avstrijskega tudi na Štajersko pritepli in in zelo nesramo živeli.³⁾

L. 1315. je Ditrih dal v Ptuji postaviti za župnika primerno stanovanje in sicer ondi, kjer je v devetem veku stala krasna palača mejnega grofa Gundakerja, katero so pa divji Madjari razdjali.

Iz te dobe ohranil se je odlomek zanimive listine, v kateri so navedene meje in pravice Solnograške cerkve v Ptuji l. 1322. Vsled ove listine je mejna črta šla iz Ptuja proti Pesnici. od tam pa mimo sv. Lovrenca do Ščavnice, ki je v listini imenovana „Stienicz“ in „Fzienicz“. Potem je delala mejo Štavnica do Ogeskega, od koder je deželna meja kazala ob enem mejo Solnograške cerkve do Drave. „Inter quas praedictas metas est Polstrow (Središče) et Holrmus (Ormož), que omnia immediate ad ecclesiam Salzburgensem pertinent.“

Pvavice ušteva pa listina tako-le:

„ . . . Dalje je videti, da deželski sodnik

¹⁾ „Tagespost“ 1863, št. 274.

²⁾ Deželni arhiv v Gradci.

³⁾ Dr. I. M. Stepischnegg, Seiz, 34.

ni dolžen in tudi ne sme drugih, nego spodaj zapisane reči po pravici soditi. Prvič mora in je dolžen soditi, karkoli se tiče smrtne kazni, naj bo kakoršnega koli imena: drugič krvave rane majhne in velike; tretjič o tatvini majhni in veliki; četrtič rop in nasilstvo; petič ako kdo drugega iz sovraštva premišljeno išče razbivši mu dveri ali vrata, kar se imenuje „haim-suechen“; šestič o takih zločinih in rečeh, o katerih gospod nad kakim svojim človekom na trojno opominjanje in zahtevanje ni razsodil zahtevajočemu, zavoljo tega namreč taka sodba pripada deželskemu sodišču.

Smešnica 32. Bobek: „Kakov razloček je med možem, ki ima hudo ženo, in med zvonikom?“

Zobek: „Nobeden; vsak nosi svoj — križ“.

Razne stvari.

(Govor) mil. knezoškofa v Celovci, dr. Jož. Kahna, o pogrebu našega pok. škofa dr. Jak. Maks. Stepischnegga dobi se v nemškem jeziku, iztis po 10 kr. v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. V slov. jeziku še ga ni doslej in v obče ne vemo, če pride kedaj na svitlo.

(Slov. pevsko društvo.) Pri slavnosti občnega zbora, ki se je vršila takrat v Celji, doživelo je slov. pevsko društvo nepričakovano veselje, kajti nad 170 pevcev in 60 pevk je bilo pri njej. Skupni obed je izostal, ker ni bilo dovolj prostora za vse goste. Petje in godba je bila izvrstna.

(Imenovanje.) Č. g. Martin Matek, doktor kanoničnega prava in doslej nemški pridigar v Celji, dobil je začasno profesuro bogoslovja v Mariboru.

(„Južno-štaj. hranilnica“) v Celji naznanja v denešnjem listu „Slov. Gosp.“, da že posluje ter rešuje vse prošnje hitro in kolikor mogoče, po volji prošnikov. Denar pa se ji lahko pošilja brez večjih poštnih stroškov po „poštni hranilnici“.

(Varnost) je pri „južno-štaj. hranilnici“ v Celji taka, da je nima z lehka katera druga, kajti prevzelo je petero okrajev poroštvo zanj in v teh okrajih je 11 večjih trgov in 48 občin. To poroštvo je torej v resnici veliko.

(Mestna hranilnica) v Celji zagotavlja, da se pri njej vzprejemlje tudi prošnja za posojilo, če je prav v njej kako pismo slovensko. Doslej se ni znalo, da je tako.

(Veliko srečo) uživa mesto Celje, ker biva v njem nekaj časa drž. poslanec za Celje in tov., g. dr. Richard Foregger. Najbolj pa je tega vesela „D. W.“, kajti menimo, da je mož prinesel denar za njo.

(V zač. pokoj) stopi č. g. Jože Pečnik, III. kaplan v Celji.

(Od Malenedelje.) Občina Moravska je sklenila, dne 4. avgusta enoglasno popolno slovensko uradovanje. Nadejamo se tudi, da občine: Mala nedelja, Radoslavci in Godomerci jednake korake storé.

(„Kruljevina“.) Ako pride kak nov davek na vrsto, ima ljudstvo hitro tudi svoje posebno ime za-nj. Tako pravi davku, ki ga plača moški, ki ni za vojaštvo, „kruljevina“. Na srečo pa se plačuje ta davek le v času, v katerem velja za moške vojaška služba, tedaj 12 let.

(Mrtvašnica.) V Mariboru dobimo novo mrtvašnico na mestnem pokopališču. Za-njo so se pričkali dolgo in kakor se sodi, brez potrebe, v mestnem zastopu. Stane pa, če ne pride kaj vmes, samo 1200 gld.

(Trsna uš.) O trsni uši se piše sedaj veliko in še huje čuti jo gospodar, v čegar vinogradu razjeda. V Nemčiji pa že bojda pojema ter se je branijo ondi samo z žveplanjem. Pri nas pa še pričkanje ni pri konci, kaj da je bolje, ali žvepljati ali pa ameriške trte saditi, žal, da se trsna uš v tem nič ne meni za to „učeno pričkanje“.

(Ignac Schober), načelnik kraj. šol. sveta v Podčetrtku in oskrbnik grajščinski in Heinrich Moschet, srenjski pisar, sta bila v Kozjem zavoljo ponočnega razsajanja, vsaki za 5 fl. ali pa 24 ur zapora, obsojena; razun tega mora še Heinrich Moschet 10 fl. platiti, ker je nadučitelja g. Slemenška na časti žalil, ali pa 48 ur „kašo pihati“.

(Župnijo) sv. Martina v Ponikvi je dobil č. g. Matevž Vrečko, župnik v Jurkloštru in č. g. Jakob Zupanič, kaplan pri sv. Lovrenci slov. goricah provisuro župnije sv. Ožbalta pri Dravi.

(Prestopil) je č. g. Jože Kitak, župnik pri sv. Ožbaltu pri Dravi, k oo. Lazaristom v Celji.

(Za družbo duhovnikov) so plačali č. g. g.: Rožanc 50 gl., Šmid 10 gl., Meško Alojzij 11 gl., Sušnik 2 gl., Čepin Vinko 5 gl., Neimenovan 20 gl. — Pristopili so družbi tudi vsi bogoslovci IV. leta — njih 15 — in ob enem plačali letnino za l. 1890.

(Duhovske spremembe.) Prestave č. g. g. kaplanov: Anton Rančigaj pride od sv. Petra pod sv. Gorami za nemšk. pridigarja v Celje, Anton Aškerc iz Šmarja za kaplana pri sv. Lovrenci v slov. gor., Andrej Fekonja od sv. Pavla pri Bolski za I. kaplana v Starem trgu, Miloš Šmid iz Starega trga za kaplana v Skale, Jože Spende iz Skal za kaplana pri sv. Pavlu pri Bolski, Jože Kranjc iz Pišec za kaplana pri sv. Petru pod sv. Gorami, Jakob Kočevar iz Kostrivnice za I. kaplana v Konjicah, Janez Kozinc od sv. Križa pri Slatini za kaplana v Kostrivnico, Martin Skrbec iz Konjic za I. kaplana k sv. Križu pri Slatini. Nastava č. g. g.

novomešnikov: Jarnej Bogataj pride za kaplana pri sv. Jakobu v Dolu, Jože Cerjak v Pišecah, Ivan Munda pri sv. Martinu na Pohorji, Fr. Ogrizek pri sv. Juriji na juž. žel, Janez Rotner v Šmarji.

Prostovoljna dražba zemljišč in hiše v Krškem.

Slavno c. kr. okrajno sodišče v Krškem dovolilo je z odlokom od dne 19. julija 1889 št. 6867 prostovoljno javno dražbo v zapuščino dne 14. aprila 1889 v Krškem umrle Terezije Sotelšek spadajočih neobremenjenih zemljišč vlg. št. 127 in 128 kat. obč. Krška in se bo ta dražba dne 20. avgusta 1886 dopoldan ob 9. uri na licu zemljišč vršila.

Zemljišče vloga št. 127 kat. obč. Krško obstoji iz stavišča parl. št. 80 z nezagotovljenim katastralnim površjem 52 □ sežnjev z novo, zidano, do incl. 1898 davka prosto hišo št. 32 z dvema nadstropjema, s 3 prostornimi kletmi pod zemljo in eno v pritličji, v pritličji z vežo in dvema sobama za stanovanje, kuhinjo in kamro za spravljanje jedil, v prvem nadstropji s tremi sobami in kuhinjo, v drugem nadstropji s 4 sobami, izmed katerih se lahko ena priredi za kuhinjo, v podstrešji z eno sobo in eno kamro za prekaženje svinjskega mesa, na dvorišči s hlevom za konje in govedi, in svinjskim hlevom, prostorno drvarnico in skladiščem za steljo; na dalje iz vrta parcel. št. 42/2 z nezagotovljenim katastralnim površjem 209 □ sežnjev in se bo klicalo za cenilno vrednost 5850 gld. Vsa poslopja so v dobrem stanju in za gostilničarsko obrt pripravna, katera se je poprej tamkaj izvrševala.

Zemljišče vloga št. 128 kat. obč. Krško obstoji iz gojzda parcel. št. 101/11 z nezagotovljenim katastralnim površjem 1 oral 389 □ sežnjev, ki je s starim drevjem dobro obraščen, ter se bode klicalo za cenilno vrednost 80 gld.

Dražbeni pogoji, vsled katerih mora vsak ponudnik pred dražbo 10 % varščino položiti, ki se bode še v zadnji obrok kupnine vračunila, in vsled katerih se mora četrtnina kupnine takoj po dražbi v roke sodnega komisarja, četrtnina v treh mesecih, četrtnina v šestih in zadnja četrtnina v devetih mesecih od dne dražbe izplačati in cenilni zapisnik se zamore v uradni pisarni podpisanega sodnega komisarja ob navadnih uradnih urah pogledati ter se zamore pri njem tudi vse, kar se te zadeve tiče, poizvedeti.

V Krškem, dne 29. julija 1889.

C. kr. notar kot sodni komisar:

Dr. Jurij Pučko.

1—3

Loterijne številke:

V Gradcu 3. julija 1889: 28, 83, 81, 7, 35
Na Dunaju „ „ 89, 71, 62, 49, 24

Od visoke c. kr. namestnije dovoljena

zastavnica

od 1. avgusta t. l. vsaki dan razum nedelj in praznikov, odprta od 1/2 9. ure predpoldan do 12. ure opoldne.

Da posojila na dragocenosti, blago in vrednostne papirje.

Maribor, Brunngasse 6,
v prvem nadstropji. 1—3

Gostilnico „Zvezda“

pred dvema letoma okusno ponovljeno, sredi Celjskega mesta v najživahnejši ulici (poštna ulica) ležečo, s primernimi in čedno opravljenimi sobami po jako nizkih cenah, s prijaznimi pivnicami in obednicami pri točni in pošteni postrežbi, kjer se točijo vsakovrstna stara in nova vina po najnižjih cenah in vsaki dan čvrsto pivo, z izvrstno kuhinjo toplo in mrzlo o vsakem času priporoča najuljudneje

Jurij Lemež.

7—10

Priporočba!

Najfinejše in najnovejše sladkarije, torte, navadne, kakor zvišene, Mariborski za vino zelo izvrstni konfekt, raznovrstni suhar (cvibak), razne sadne soke in v glažih kuhano sadje priporoča

Janez Pelikan,
konditor v Mariboru,
spodnja gosposka ulica. 7-12

Učenec se sprejme v prodajalnici z mešanim blagom g. Josipa Schager-ja pri sv. Jurju v slov. gor.

Izkuššen viničar,

ne ekonom, neoženjen se išče. Ponudbe naj se pošiljajo gospej **Linii pl. Ritter v Gorici** (Görz). 3-3

Maribor
Gosposke ulice 3.
Prodajalnica papirja in vsakovrstne sprave za pisanje in solo, šolskih in molitvenih knjig na drobno in veliko.
Naročajo se tudi lahko vsi modni listi avstrijski in 20 evropski, ilustrirani časopisi.

Andrej Platzer,
poprej **EDUARD FERLING.**
Zaloga za tovarne, vsake vrste knjig za tigovec, knjige za kopije, papirnaté žaklje in zvitke, papir iz slame, za loščenje in zavitke.
Novosti
posebno pisma za gratulacije, karton, svilnat in katonov papir v krasnih barvah po izvanredno nizki ceni.
Knjigovezarna.
Gosposke ulice 3
Maribor.

Orgljarska in mežnarska služba

Pri župnijskej cerkvi sv. Mihaela nad Mozirjem se služba mežnarja in orglarja takoj odda. Zavoljo okrajnih razmer se le na oženjene ozir jamati zamore.

Cerky. predstojništvo v Šmihelju nad Mozirjem.

Ivan Ramor,
župnik.

1-3

Pravo francozko žganje (cognac).
Kaj je pravo francozko žganje?
ZAKONOM ZAŠLIČENA MARKA.

Iz francozkega in južnoštajerskega jaknega močnega brdskega vina izrpljeni alkohol, pod imenom „cognac“ zdravniški pripoznano dietično, duh in telo oživajoče slastno in zdravilno sredstvo. Kaj se dobi navadno mesto takega zdravlila? Navadno žesto s soljo pomešano, katero upliv na telo je, če ne škodljiv, jednak ničli. Če vsa vporabljenega sredstva proti ischias, revmatizmu, živčanim boleznim, izpadu las, protinu, trganju v udih, ohromenju, ranam vsake vrste, boleznim v glavi in zobeh i t. d. nič ne pomagajo, naj še pokusi vsaki bolesten iz južnoštajerskega znamenitega Konjčkega, lastno pripravljenega vina destilovano, na vse ove bolezni čudno delujoče, pravo francozko žganje vporabiti. Mala stekl. 60 kr., v. 1 gl. 20 z.

Stari cognac, posebnv okrevajočim in na želodec bolanim preporočljiv, 1 steklenica gl. 1.50, naročbe 4 v. steklenice pošiljajo se franko brez daljnjih stroškov.

BENEDIKT HERTL
veliki posestnik na graščini Golliè pri Konjčeah, Južno-Štajerska.

Zaloga v Mariboru pri Alois Quandestu, Gosposke ulice.

Zaloga v Mariboru pri Alois Quandestu, Gosposke ulice.

Južno-štajarska hranilnica

s sedežem v Celji.

To hranilnico ustanovili so okraji: Vransko, Gornjigrad, Šoštanj, Šmarje in Sevnica, ki so tudi za ta zavod prevzeli posebno in **splošnje poroštvo za polno varnost vlagateljev.**

Sprejema **vloge** od vsakega in jih obrestuje po 4⁰/₀; za vloge mladoletnih in za druge enake pravilne vloge se izdajajo **posebne obrestne knjižice.**

Daja **posojila** na posestva in hiše, občinam, okrajem in posojilnicam za 5⁰/₀ne obresti.

Pisarno ima v **Celji na glavnem trgu hšt. 101** in uraduje vsaki **torek** in **petek** predpoldne.

➡ **Obrazci za prošnje se dobivajo brezplačno od ravnateljstva.** ➡

1-3

Ravnateljstvo južno-štaj. hranilnice.

Čerkvena priloga.

Priložena od katol. tiskovnega društva 32. šte. „Slov. Gospodarja“.

1889.

8. avgusta.

8.

C. kr. zavod za višjo vzgojo duhovnikov na Dunaji.

IV. Knezoškof dr. Jakob Maksimilijan Stepischnegg.

(Dodatek k temu odstavku.)

(Dalje.)

Prečastiti kn. šk. stolni kapitol Lavantski naznanil je sv. Očetu v Rim nevarno obolenje našega prevzv. knezoškofa. Po brzjavo ali telegrafu dali so sv. Oče Leon XIII. v sredo, dne 26. junija odgovoriti, kako zelo da jih je vžalilo to tužno poročilo, zato prav iz srca podeljujejo bolnemu knezoškofu sv. „apostolski blagoslov“ za srečno zadnjo uro. Ta izraz prisrčnega sočutja namestnika Kristusovega našel je, žal! našega premil. vladiko že nezavednega ali v smrtni težavi. V četrtek bila sta dvakrat nastala posebno britka trenutka, ko se je menilo, da bode zdaj in zdaj predragega življenja konec, a kmalu jim je bilo zopet odlegnilo. V petek, dne 28. junija, na biljo pred Šentpetrovim, obhajal se je 1. 1889 še god presv. Srca Jezusovega. Proti 11. uri predpoldnem smrtne težave zdatno popustijo in četrtno ure čez ednajst prevzvišeni knezoškof — v pričo svojega zvestega spovednika in nekaterih drugih čč. duhovnikov, nekoliko čč. redovnic in v navzočnosti še večih drugih oseb — vzdihnejo prav rahlo in mirno svojo blago dušo v roke svojega Stvarnika.

Mestu Mariborskemu in njegovi okolici naznanil je velikega zvona stolne cerkve tužni glas prežalostno novico, da je očetovske srce drugega knezoškofa Mariborskega nehalo biti, da je cerkev Lavantska udova, da je stolica škoflja izpraznjena. V par urah raznesla so telegrafično pisana in tiskana naznanila to prežalostno poročilo po vsej škofiji in še daleč čez njene meje. Kmalu došla so preginljiva naznanila najprisrčnejšega sožalja ali omilovanja pri tej prebitki izgubi od svetlega cesarja, od prevzv. knezonadškofa in metropolita iz Solnograda, blizo da od vseh avstrijskih kardinalov, nadškofov in škofov, tudi od mnogih stolnih kapitolov ter od drugih najveljavnejših družb in oseb, svetovnega kakor duhovskega stanu.

Truplo zvečnelega knezoškofa opravilo se je v višnjevo škofljo obleko ter se je položilo v dvojno krsto ali trugo od kovine. Ta postavila se je potem, popolnoma odprta, na krasen mrtvaški

oder, ki se je bil priredil v oni veliki dvorani, v katerej se je na den njihove zlate sv. meše vršil toliko sijajen slavnostni obed. Kolika sprememba! Nad milim obrazom zamrlega knezoškofa razpelo se je mrtvaško nebo, okoli odra prižgala se je sveča pri sveči, ob stenah obesilo se je 24 krasnih vencev, izmed katerih se je odlikoval oni osirotelega kn. šk. dijaškega Mariborskega. Častno stražo pri mrtvaškem odru opravljali so čč. gg. bogoslovci, med tem ko je tudi drugih pobožnih obiskovalcev vedno mnogo dohajalo preljubljenega knezoškofa „škropit“. Čast. šolske sestre so se tako lepo razvrstile, da si jih nekoliko vsaki čas našel pri nogah prerano jim umrlega prevzvišenega ustanovnika v solzah vtopljene moliti. Maribor oblekel je oblačilo žalovanja, ravno tako tudi Celje, pokojnega knezoškofa rojstno mesto. Iz zvonikov, iznad škofljih in javnih pa tudi iznad zasebnih hiš videl si plapolati dolgih zastavžalostink. Vse se je pripravljalo, toliko priljubljenemu knezoškofu tudi dostojen pogreb pripraviti. Kdor je le mogel, hitel je v Maribor! Čeravno je bil pogreb nastavljen še le na ponedeljek, dne 1. julija ob pol desetih dopoldne, došli so prevzvišeni knezonadškof dr. Fr. Albert Eder iz Solnograda že v nedeljo, prav zgodaj zjutraj v Maribor. Tudi drugi odlični gostje so se podvizali priti v takšnem času, da bi še za slovo pogledali preblagemu knezoškofu v premilo obličje. Žal, da so zavolj hude vročine morali že v nedeljo popoldne zakriti mrtvaško škrinjo ter pokrov notranje krste dobro zacinati, da trohno, katerej smo sicer vsi podvrženi, nikogar ni mogla nadlegovati. Vršilo se je to zatvorjenje v navzočnosti Njih ekscelencije, premilostlj. gosp. metropolita in v pričo še drugih čč. mešnikov in svetovnjakov.

Da bi se red pri pogrebu ne kalil, izpraznila se je v ponedeljek zjutraj stolna cerkev, kakor stolni trg priprostega ljudstva ter je pot do škoflje palače bil le odličnim gostom — pogrebnikom odprt. Točno ob določeni uri blagoslovili so knezonadškof v veži škofljega dvora pozemeljske ostanke rajnega knezoškofa v navzočnosti dveh prevzvišenih knezoškofov: Ljubljanskega in Celovškega, nad 200 prelatov, korarjev, dekanov, župnikov, kapelanov in drugih čč. mešnikov svetovnjakov Lavantske, kakor sosednjih škofij, potem v pričo več nego 120 bogoslovcev, klerikov in redovnikov iz vseh samo-

stanov naše vladikovine in bližnjih škofovin. Osem krepkih bogoslovcev vzdigne zdaj krsto, okinčano z najkrasnejšimi venci, na svoje rame ter jo v tužnem sprevodu prenese v stolno cerkev, ki se je bila med tem napolnila z najodličnejšimi gosti ali pogrebniiki. Ko nosci postavijo krsto sredi cerkve, stopijo premili knezoškof Krški g. dr. Jožef Kahn na leco, da bi spregovorili nagrobnico nam pogrebnikom in pokojnemu knezoškofu v slovo. Za rek izbrali so si besede sv. apostola Pavla: „Bojeval sem lepí boj, dopolnil tek, ohranil vero; že mi je pripravljena krona pravice, katero mi podeli Gospod tisti den, pravični sodnik“. (II. Tim. 4 7—8.) Tesen prostor „Cerkv. pril.“ nam ne pripušča bolj na drobno pripovedovati, kako da da so premil. pridigar nam našega pok. knezoškofa pred oči stavili: 1. kot gorečega oznaovalca ali učitelja sv. vere, 2. kot požrtvovalnega višjeduhovna in 3. kot modrega višjepastirja. Vse to dopričali so z raznimi dogodki iz trudapolnega življenja še vse prerano zvečenelega našega knezoškofa. Po pridigi peli so prevzvišeni g. metropolit Eder s čudovito krepkim glasom mrtvaško sv. mešo, pri kateri so jim stregli mil. gg. korarji zapuščene stolne cerkve. Premil. knezoškofa Ljubljanski in Celovški prisostovala sta tudi tej sv. meši, kakor lani zlatej sv. meši, a sedaj nista imela oblačila radosti, ampak škoffjo opravo mrtvaške barve. Po sv. meši opravljali so prevzv. knez nadškof, kakor tudi ravno kar omenjena knezoškofa in v imenu preč. stolnega kapitola Lavantskega še njegov infulovani dekan mil. g. Ignacij Orožen po rimskem obredniku predpisane molitve pri mrtvaškem odru sredi stolne cerkve, okoli katerega je migljalo na stotine lučie.

(Dalje prih.)

Cerkvena družba.

„Gospod, jaz ljubim krasoto tvoje hiše in kraj, kjer prebiva tvoje veličastvo“.

Ps. 25, 8.

Ne vemo, je-li v naši škofiji še katera župnija, da bi imela dve farni cerkvi, kakor ji ima naša Vitanjska fara. Do prve polovice poprejšnjega stoletja so imeli Vitanjčani eno samo farno cerkvo, v kateri se je božja služba obhajala po zimi in po leti, namreč cerkev sv. Petra in Pavla. Toda pozidali so si pred blizu poldrugim stoletjem „na hribci“ ravno nad trgovom še drugo, prostorno in zares prav krasno cerkev, v kateri so začeli obhajati vso božjo službo ob nedeljah in delavnikih skozi celo polletje. V starejši cerkvi se obhaja božja služba le ob zimskem času.

Nasledek tega je pa ta, da se je starejša farna cerkva, že itak nizka in tesna, vedno

bolj in bolj zanemarjala. Izmed 7 altarjev, ki se nahajajo v njej, jih je petero tako zanemarenih, da se že veliko let na njih več ne more opravljati sv. meša. — Zbrali so se toraj nekateri farani okrog svojega župnika ter so sklenili, vstanoviti „cerkveno družbo“ v ta namen, da se nabirajo denarni pripomočki, naj se stara farna cerkev v Vitanji s časoma po potrebah prezida in dostojno popravi. Družba bi pa tudi skrbela še potem, ko se cerkev pozida, za olepšavo farne cerkve in podružnice Matere božje „na hribci“.

Dne 14. julija t. l. se je obhajal prvi občni zbor te družbe, katerega so se vdeležili v obilnem številu najveljavniši farani. Razložil se jim je namen „cerkvene družbe“, povdarjala velika potreba nove farne cerkve in lahek način, da se po tem potu nabira potrebna svota denarjev v popravo hiše božje. — V odboru so zraven g. župnika možje: iz trga, vasi in iz vsake soseske v fari po eden. Doneske sprejmlje g. župnik. Vsak še tako majhen dar se sprejme s hvaležnostjo. Za žive ude in dobrotnike se opravlja vsako leto ena sv. meša, po ena na leto pa tudi za mrtve ude.

Dragi Slovenci, posebno Vi Vitanjski farani in bližnji naši sosede! Ali se Vam ni še nikdar vzdigovalo Vaše srce v pobožnosti proti nebeškim višavam, če ste vstopili v prostorno in krasno opravljeno hišo božjo? Nasproti pa ste bili vsikdar potrtega duha in otožnega srca, kedar ste bili v cerkvi, katera ni dostojna, da se v njej opravljajo nebeske skrivnosti. Komur je toraj mar za lepoto hiše božje, ta se s temi vrsticami najvljudneje vabi, da se pridruži v vrsto onim možem, ki so sklenili v Vitanji pozidati Veličastvu božjemu dostojno prebivališče. Kako se je razveseljeval kralj David nad tisto hišo, kjer je prebivalo božje veličastvo! Klical je: „Gospod jaz ljubim krasoto tvoje hiše in kraj, kjer prebiva tvoje veličastvo“. Ps. 25, 8. Naj bi pač vsi otroci sv. cerkve tudi tako hrepeneli po lepoti svoje hiše božje ter si prizadevali, za to skrbeti, da božje Veličastvo v presv. rešnj. Telesu zamore prebivati na vrednem in dostojnem kraju! Brez dvoma se bo potem dopolnila tudi njihova prošnja, kakor jo je v ravno imenovanem psalmu izrekel kralj David: „da njihova smrt jim ne bo v pogin, temveč v življenje“.

V Vitanji, dne 20. julija 1889.

Odbor Cerkvene družbe.

Zlata sv. meša pri sv. Lenartu v slov. gor.
dne 28. julija 1889.

Minoli so dnevi veselja. Skončana je svečanost, katera je ne le celi župniji, temuč tudi

dekaniji sv. Lenarta na toliko čast. Dne 28. julija t. l. dohitela je sv. Lenart še prej nikdar doživela sreča. Pozdravljali so ta dan farmani svojega izvrstnega, mnogozaslužnega mil. g. častnega kanonika, dekana in župnika kot zlatomešnika, Ginljivo je bilo gledati, kako so zveste ovčice svojemu duhovnemu očetu živo iskreno ljubezen odkrivale. In res srčna hvaležnost do svojega največjega dobrotnika, skoz 32 let neutrudljivega učenika in svetovalca v vseh zadevah življenja se pač ni mogla lepše razodeti, kakor da se jim je priredila svečanost, s kakoršnjo je v navadnem življenju redko kdo odlikovan. Že v soboto predpoldnevom je prišlo sedem udov tržke občine z g. županom Mravlagom častitat g. jubilantu k redki svečanosti. Na večer pred „Pomarijo“ se pa oglasi pred farovžem Št. Lenartska narodna godba in v tem trenutku zadone iz bližnje vesi Lormanje silni možnarji tako, da se je ves trg tresel.

Ko Ave Marijo odzvonil, oglasijo se tržanov možnarji in ko bi trenil, bil je celi trg v eni luči in svatovskem oblačilu. Eden je želel družega prekositi z zastavami in razsvetljava. Kakor valovi morja zazibale so zastave: cesarske, avstrijske, štajarske, razobešene na pojedinih hišah, katere je ponočni vetrček sem ter tje gibal, kakor bi se z njimi igral. Zdaj se prikaže vsa požarna bramba sv. Lenarta z lampijoni in bakljami, ki je korakala v lepem redu spremljana od Mariborske železniške godbe proti farovžu, pred katerim se ustavi. Ko godba preneha, stopi nje stotnik g. Mravlag v farovž, ter izraža že v jutro izrečeno čestitko zdaj v imenu požarne brambe ponovljeno g. jubilantu, ki mu v iskrenih zbranih besedah odzdravljajo ter se zahvaljujejo za izkazano čast. Na to se podajo g. jubilat med požarne brambovce, se pogovarjajo zdaj s tem, zdaj z drugim in ko se poslovijo od njih z željo, naj blagoslov božji vodi in spremlja njih blage namene, se užge na trgu na dveh krajih bengaličen ogenj in veliko raketov se vzdigne v višino, kjer se po malem med rahlim strelom razpršé. Ko še godba nekatere vesele zakroži se požarci poslovijo s krepkim „gut Heil“ in prekorakajo trg gor in dol in prišedši do farovža, se pred njim zopet ustavijo, kjer ostanejo blizo do 1/2 10. ure med sviranjem godbe. Med tem pa je tudi okolica vsa oživela. Videli so se krasni kresi v raznih oblikah ne le v domači fari, ampak tudi v drugih, tako, postavim, jih je bilo prav veliko pri sv. Rupertu. Najlepše pa so svojo ljubezen pokazali naši vrli narodnjaki iz Lormanja. Strelba se je godila na lepem hribčku trgu nasproti in ondi so se med večimi kresi odlikovali posebno trije, prvi s ōrko J., drugi s L, tretji s T., to je Jurij, 50, Tutek. Pohvaliti moramo gornje Žrjavce, kakor tudi velikega posestnika Stiperja, iz Radohove, ki je s svojimi mož-

narji dolnim Pesniškim in Ščavniškim prebivalcem naznanjal veliko slovesnost, katera se godi velezaslužnemu možu na čast, ki že celih 50 let neumorno deluje v vinogradu Gospodovem. To zasluženje je naznanjal tudi transparent v oknu na farovžu obrnjen na trg, ki je med slovenskimi barvami okinčan nosil sledeče krasne in pomenljive besede:

„Tu ti zlatomešnik zdaJ,
Učen v častnem poslU,
Tehant in koraR,
Enoglasno radi vsI
Krikamo: zdravstuJ!“

(Dalje prih.)

Dopisi.

Od Kapele pri Radgoni. (Procesije.)

Kakor je že navada, vršijo se procesije vsako leto pri cerkvah in tako je tudi pri nas. Posebno veselo je bilo letos pri nas videti o sv. Marku in Križevem tjednu. Ljudstva je bilo veliko, da že dolgo ne tako, posebno v srcu ganjen pa je bil vsak, kako je šolska mladina pod svojo novo zastavo zbrana, v molitvi ponižno Boga prosila za vsakdanje potrebe. Tudi gg. učitelji bili so zraven, kar pa je faranom zelo dopadlo in sicer zato, ker so prepričani, da imamo Slovence in zraven tudi prave katoličane za učitelje. Veliko lepše pa še je bilo o procesiji na sv. Rešnjega telesa dan Naš preljubeznjivi č. g. župnik so ljudstvo toliko nagovorili, da kar jaz in mnogo starejih pomnimo, še ni bilo toliko ovenčanih in belo oblečenih deklet, kakor ravno letos in to vse v najlepšem redu. Ali še eno procesijo vam navedem, od več cerkvá zbirajo se ljudje in romajo na Hrvaško k Mariji Bistriški, tudi od Kapele se že zdaj tri leta sem o binkoštih podajo tje, sicer še v majhnem številu. Tudi letos nas je kakih 50 oseb hodilo, vsi smo zdravi in veseli na zaželeni kraj dospeli in zopet tako se vrnili. Omenim še tudi, da je nek deček svojega brata, ko je starejši šel v cerkev, kjer smo se zbirali, mlajši pa v šolo, med potom klečeč prosil, če sme zraven njega romati; starejši, brata le za šolo pripravljenega videč, si ne upa ga seboj pustiti, pa ker le jokajoč prositi ne neha, zato mu vendar dovoli in obhodil je deček celo pot bosonog. Vsakemu so se solze v očeh utrinjale, ko smo tako srečni bili zopet mili glas Kapelskih zvonov slišati, kateri so nam pri odhodu s svojim glasom srečen pot voščili in nas zopet z milim glasom vsprejeli. Posebno pa še pozabiti ne smem, kako ljubeznivega so se nam č. g. župnik skazali, da so nam prišli nasproti. Za to smo jim prav iz srca hvaležni in želimo, naj nam jih Bog na mnoga leta krepkega ohrani. Pride pa še letos druga cerkvena slovesnost pri Kapeli na vrsto. Že

več let so si marsikateri iz Mute, Hrastja in Murskega vrha, do zdaj Križevčani, prizadevali v faro Kapelsko pristopiti. Po dolgem prizadevanji in večkratnih prošnjah se jim je sedaj želja spolnila.

J. B—č.

Od Radgone. (Božja pot.) Kakor do zdaj, tako tudi gre letos procesija od Radgone k Mariji na Sladko goro in sicer drugi den po sv. Lovrenci, v nedeljo, dne 11. avgusta. Ta procesija prav za prav ni od Radgone, kajti njeni romarji so večinoma Ljutomerskega, Ptujškega in Lenarčkega okraja in začne se procesija od sv. Antona v slov. gor. To ime ima le za to, ker nje vodja ali vižar je od sv. Petra pri Radgoni. Mož je že sicer siv starček in more letos obhajati 70letnico svojega življenja in 40letnico svojega romanja k Mariji na Sladko goro. S tem želi mož letos z večšim veseljem in pobožnostjo spet romati na omenjeni kraj, tedaj vsi tisti, ki želé romati k Mariji na Sladko goro, naj pridejo že k pozni službi božji pri sv. Antonu. Kakor sem lani se prepričal, pot ni pretežavna, stroški niso veliki, obilno veselga in dobrega občuti pa srce romarja, kateri gre iz dobrega namena. Procesija obiše mimo gredé sv. Andraža v slov. gor., potem skozi mesto Ptuj pride do sv. Lovrenca na Dravskem polji. Tam prenočimo v poslopji g. župnika. Drugi den odrinejo na vse zgodaj na zaželeni kraj. Tam ostanejo do Velike gospojnice, med tem časom obišejo posebno prvokratni romarji Šmarje in podružnico sv. Roka. Nazaj gredoč so pogledali še prejšnja leta tudi Slatino pri Rogaci, pa zadnja leta jih večina za voljo tamkajšnjih nemškutarjev ni hotela in so se vrnili ravno po tisti poti nazaj, do konca procesije pri sv. Trojici v slov. gor.

Od sv. Frančiška Ksaverija pri Ljubnem. (Blagoslovljenje novih orgelj.) Komu ni znana, ali kdo ni vsaj slišal o prijazni, lepi in z bogatimi zakladi obdarovani cerkvi sv. Frančiška Ksaverija pripovedovati? Na malo vzvišanem griči stojé, proti vzhodu obrnena, čuva tako rekoč nad svojimi župljani in vablivo se ozira oko potovalca na mično hišo Božjo. Cerkev, dasiravno notranje lepo upravljena, pogrešala je vendar dolgo časa dveh glavnih faktorjev, namreč večjih zvonov in pa za nje velikost primernejših orgelj. Za čast božjo in olepšavo cerkve goreče vneti č. g. župnik Janez Krener delali pa so neumorno na to, da cerkev tudi v teh dveh obzirih vzpopolnijo. In res, izpolnile so se njih in faranov želje, kajti leta 1883 zapeli so že novi lepo vbrani zvonovi prvokrat v široko okolico iz visokih lin; in letos v nedeljo, dne 7. julija, zadonel je veličasten glas novih orgelj prvokrat pri sveti daritvi, v slavo božjo in vernikom v

spodbujo. Izvanrednost teh orgelj opravičeno zasluži natančnejega opisanja. Da je bilo č. g. župniku pri naročitvi in izročitvi zgradbe nameravanih velikih novih orgelj gledati na to, da se delo odda možu, kateremu se sme dobra in natančna izpeljatev podjetja te stroke popolnoma zaupati, je umevno. Na vprašanja od raznih strani došla poročila so se glasila najugodnejše daleč na okrog že znanima gg. bratom Zupan iz Kamne gorice na Gorenjskem, in njima se je delo tudi izročilo. V naše veselje moramo priznati, da je tvrdka bratov Zupan z dovršitvijo orgelj naše pričakovanje daleč preseгла. Da je temu tako, in da bodo cenjeni čitatelji, kojim dela ogledati ne bo mogoče, o tvrdki bratov Ignacija in Janeza Zupan kot strokovnjakoma v tej stroki zaslužno čast priznavati zamogli, hočem v naslednjem nove orglje pri sv. Frančišku Ksav. natančneje opisati. Izdelane so po najnovejših iznajdbah te stroke, in sicer: 1. Sostava sapnice na stožce po Wolker-jevi najzadnji vzboljšavi z dvojnimi sapotokom in zatvorom. 2. Mehanika je iz cevni valčkov, na vseh vrtincih, gibalih in potezah je tek na médu, ter je v vseh vrtečih luknjicah z usnjem obloženo, da vse teče, tiho in gladko na obeh manualih in pedalu. 3. Potezni trikotniki (Winkel) so vsi iz médina, ter se da vsak za se iz leže vzeti in tečejo jako urno in tiho. 4. Menjava registrovih potez je najnovejša, zelo lahka in pripravna. 5. Igralnič je od spredaj in je vse tako upravljeno, da orgljavcu vse pripravna služi in hipoma deluje. 6. Meh je v spodnjem delu orgelj, da se goni z roko in je tako lahak, da ga vsak 12leten deček lahko goni. Sostava francoska z notri in ven tekočimi gibami, ima dve pumpi in horicentalni regulator, koji daje obilo mirne sape, in deluje brez stresanja, ker je pouzročevanje sunkov po Schröder-jevi sestavi odstranjeno. 7. Cela sestava je tako lepo uvrstena in razpoložena, da se k vsaki reči lahko blizo pride, brez težave. 8. Kolektivniki in kopule delujejo precizno in so v veliko olajšavo spretnemu orgljavcu. (Konec prih.)

Raznoterosti.

(Za družbo vednega češčenja) so podarile naslednje župnije: Zgornja sv. Kungota 2 fl. 15 kr., Venčeselj 5 fl., Razbor 3 fl. 50 kr., Konjice 6 fl. 40 kr., Slivnica pri Celji 9 fl., Slivnica pri Mariboru 11 fl. 44 kr., Ptuj 5 fl. 50 kr., Dobrna 3 fl. 50 kr., Vitanje 6 fl. 50 kr., Šmarje 10 fl., Ljubno 14 fl. 30 kr., Gornjigrad 6 fl. 80 kr., Luče 85 kr., Polenšak 18 fl. 24 kr.